

ihalede fore kazık birim fiyat tariflerindeki, hazır betonun tekniğine uygun olarak yerine yerleştirilmesi ifadesine paralel biçimde fore kazık betonlarının tremi borusu ile dökülmesi nedeniyle beton dökümünde ayrıca vibrasyon yapılmadığından fiilen kullanılmayan vibratörün yeni birim fiyat analizine dahil edilmesi

Kamu İdaresi Türü	Diğer Özel Bütçeli İdareler
Yılı	2019
Dairesi	1
Karar No	10871
İlam No	183
Tutanak Tarihi	6.10.2022
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar

Yeni birim fiyat

... tarafından ... tarihinde ...'na ihale edilen ... TL sözleşme bedelli ...nde;

A) İşin devamı sırasında yapımına karar verilen ... imalatının yeni birim fiyat analizine ... imalatlarında kullanılmayan vibratöre de yer verildiği anlaşılmıştır.

Sözleşme konusu işte yeni birim fiyat yapılırken esas alınan ... pozunun analizinde vibratör yer almaktadır.

... bu pozu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı fore kazık pozlarından yararlanılarak hazırlanmış olup Çevre ve Şehircilik Bakanlığı birim fiyatlarında 2013 yılında yapılan değişiklikle fore kazık analizlerinde betondaki vibratör minha edilmeye başlanmıştır. Ancak ... analizleri en son 2012 yılında güncellendiğinden, bu kuruluşun fore kazık pozu analizinde vibratör yer almaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı fore kazık birim fiyat tariflerindeki, "hazır betonun tekniğine uygun olarak (tremi borusu ile) yerine yerleştirilmesi" ifadesine paralel biçimde fore kazık betonlarının tremi borusu ile dökülmesi nedeniyle beton dökümünde ayrıca vibrasyon yapılmadığından fiilen kullanılmayan vibratörün yeni birim fiyat analizine dahil edilmesi sonucu kamu zararı oluşmuştur.

Bu itibarla, oluşan ... TL kamu zararının yeni birim fiyatı düzenleyen sorumlu ... ile Gerçekleştirme Görevlisi ... ve Harcama Yetkilisi ...'e

müştereken ve müteselsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereği işleyecek faizleri ile birlikte ödettirilmesine,

Anılan Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca işbu ilamın tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu

nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere, oy birliğiyle karar verildi.

B) Birim fiyat tarifine göre, binder tabakasında kullanılması gereken modifiye bitümün kullanılmaması sonucu kamu zararı olduğu iddia edilmektedir.

Bitümlü üstyapı imalatı için birim fiyat cetvelinde, ... poz nolu ... birim fiyat tarifine yer verilmiştir. Pozun tarifinde parantez içerisinde verilen açıklamaların köşeli parantezle belirtilen bitümlü üst yapı tabakalarının (temel tabakası, binder tabakası ve TMA aşınma tabakası) tamamı için geçerli olduğu iddiası raporda yer almaktadır.

Yapılan savunmalardan ... kaplama uygulamalarında modifiye bitümün binderde özel durumlarda, Araştırma Raporu'na istinaden işin analizinde yer verilmek suretiyle uygulanabildiği, savunma eki birim fiyat analizinden sadece TMA (aşınma) tabakasında katkı ve elyaf kullanılacağı, binderde kullanılmasının ihale aşamasında hiç öngörülmediği, yine savunma eki dizayn raporundan binderin modifiye edilmesinin gerekmediği anlaşılmıştır.

İhale Tip İdari Şartnamesi'nin 5'inci maddesi uyarınca ihale dokümanının parçası olan birim fiyat tarifleri ihale aşamasında isteklilere verilmektedir. ... pozuna ait birim fiyatın tarifinde iş kaleminin adından sonra yer alan kısa tarifi; "KTŞ'nin ilgili kısımlarındaki esaslar ve şartlar dahilinde, 9 cm. sıkışmış kalınlıkta bitümlü sıcak temel, 6 cm. sıkışmış kalınlıkta asfalt betonu binder ve performans arttırıcı katkı maddeleri kullanılarak 4 cm. sıkışmış kalınlıkta taş mastik asfalt (TMA) aşınma yapılması" şeklindedir. Buradan da performans arttırıcı katkı maddelerinin sadece aşınma tabakasında kullanılacağı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle ... pozunun adında yer alan "modifiye bitüm ve elyaf kullanılarak, kırılmış elenmiş sert taş ile"

ifadesinin aşınma tabakası ile ilgili olduğu, binder tabakası imalatının sözleşme ve eklerine uygun şekilde yapıldığı anlaşıldığından kamu zararı olduğu iddia edilen ... TL ile ilgili ilişilecek husus bulunmadığına,

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 55'inci maddesi uyarınca işbu ilamın tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere, oy birliğiyle karar verildi.

C) İhale dokümanında yer alan fiyat farkına ilişkin hükümlerde katsayıların belirlenip endekslerin belirlenmemiş olmasına rağmen, fiyat farkı hesabında ÜFE Genel endeksinin esas alınmaması sonucu kamu zararı olduğu iddia edilmektedir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar'ın;

6'ncı maddesinde, "Bu Esaslara tabi yapım işi ihalelerinde fiyat farkı uygulanabilmesi için, söz konusu işlerin ihalelerine ilişkin idari şartname ve sözleşmelerde, bu Esaslara göre fiyat farkı hesaplanacağıının belirtilmiş olması gerekir. Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz.",

5'inci maddesinde, "(1) Türk parası cinsinden sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin fiyat farkı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$F = A_n \times B \times (P_n - 1)$$

$$I_n \quad C_n \quad D_n \quad Y_n \quad K_n \quad G_n \quad M_n$$

$$P_n = [a \text{ — } + b_1 \text{ — } + b_2 \text{ — } + b_3 \text{ — } + b_4 \text{ — } + b_5 \text{ — } + c \text{ — }]$$

$$I_0 \quad C_0 \quad D_0 \quad Y_0 \quad K_0 \quad G_0 \quad M_0$$

(2) Formülde yer alan;

...

ç) P_n : İlk geçici hakedişte ($n=1$) olmak üzere (n) inci hakedişte, fiyat farkı hesabında kullanılan temel endeksler ve güncel endeksler ile a , b_1 , b_2 , b_3 , b_4 , b_5 ve c değerlerinin ağırlık oranları temsil katsayılarının yukarıdaki formüle uygulanması sonucu bulunan fiyat farkı katsayısını,

d) a : İşçilik ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,

e) b_1 : Metalik olmayan diğer mineral ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,

f) b_2 : Demir ve çelik ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,

g) b_3 : Katı veya sıvı yakıtların ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,

ğ) b_4 : Ağaç ve mantar ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,

h) b_5 : Diğer malzemelerin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,

ı) c : Makine ve ekipmana ait amortismanın oranını temsil eden sabit katsayıyı,

ifade eder.

(3) İhale dokümanında gösterilen sabit katsayılar, sözleşmenin uygulanması sırasında hiçbir gerekçe ile değiştirilemez.

(4) Formüldeki temel endeksler (o) ve güncel endeksler (n)'den;

a) $İ_o$, $İ_n$: İşçilik için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi Harcama Gruplarına Göre Endeks Sayıları

Tablosunun “Genel” sütunundaki sayıyı,

b) Ço, Çn: Metalik olmayan mineral ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 26 numaralı “Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünleri”, 261 numaralı “Cam ve Cam Ürünleri”, 262 numaralı “İnşaat Amaçlı Olanlardan Başka Ateşe Dayanıklı Olmayan Seramik Ürünler; Ateşe Dayanıklı Seramik Ürünler”, 263 numaralı “Seramik Karo ve Kaldırım Taşları”, 264 numaralı “Fırınlanmış Kilden Kiremit, Briket, Tuğla ve İnşaat Malzemeleri”, 265 numaralı “Çimento, Kireç ve Sıva Alçısı”, 266 numaralı “Beton, Sıva Alçı ve Çimentodan Yapılan Ürünler”, 267 numaralı “Bina Taşları ve Bunlarla İlgili Nesnelerin Süslenmesi, Kesilmesi, Şekillendirilmesi ve Tamamlanması” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

c) Do, Dn: Demir ve çelik ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 27 numaralı “Ana Metaller”, 271 numaralı “Esas Demir, Çelik ve Demir Alaşımları”, 272 “Borular”, 273 numaralı “Diğer İlk İşlenmiş Demir ve Çelik Ürünleri”, 274 numaralı “Değerli Ana Metaller ve Diğer Demirli Olmayan Metaller”, 275 numaralı “Metal Döküm Hizmetleri” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

ç) Yo, Yn: Katı ve sıvı yakıtlar için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 23 numaralı “Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri”, 231 numaralı “Kok Fırını Ürünleri”, 232 numaralı “Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

d) Ko, Kn: Ağaç ve mantar ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı

Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 20 numaralı “Ağaç ve Mantar Ürünleri (Mobilya Hariç); Hasır ve Örgü Malzemelerinden Yapılan Eşyalar”, 201 numaralı “Kereste – Biçilmiş, Planyalanmış veya Emprenye Edilmiş”, 202 numaralı “Ahşap Plaka; Kontraplak, Yonga Levha, Sunta, Diğer Pano ve Tahtalar” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

e) Go, Gn: İhale konusu yapım işi kapsamında yer alan diğer malzemeler için fiyat farkı hesabına esas sayı veya sayıları,

f) Mo, Mn: Makine ve ekipmana ait amortisman için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 29 numaralı “Makine ve Teçhizat b.y.s.”, 291 numaralı “Uçak, Motorlu Taşıt ve Motosiklet Motorları Hariç Olmak Üzere Mekanik Güç Kullanımı ve Üretimi İçin Makineler”, 292 numaralı “Diğer Genel Amaçlı Makineler”, 293 numaralı “Tarım ve Ormancılık Makineleri”, 295 numaralı “Diğer Özel Amaçlı Makineler” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

ifade eder.

(5) Yukarıdaki sayılardan Go ve Gn için idarece; Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosundan alt sektörler itibarıyla işin niteliği ve gereklerine uygun olan sütun veya sütunlar tespit edilerek hangi sütun veya sütunlardaki sayı veya sayıların kullanılacağına ihale dokümanında belirtilmesi zorunludur. İdarelerin bu tespiti yapamamaları veya yapmamaları durumlarda ise Go ve Gn endeksleri için Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun “ÜFE Genel” sütunundaki sayılar esas alınır.”,

11'inci maddesinde, "İdare tarafından ihale dokümanında fiyat farkı verileceği öngörülmesine rağmen sabit katsayılar ile endekslerin belirlenmediği durumlarda, temel endeks ve güncel endeks olarak Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun "ÜFE Genel" sütunundaki sayı esas alınarak fiyat farkı hesaplanır."

hükümleri yer almaktadır.

Sorguda, Esasların 5'inci maddesi uyarınca fiyat farkı hesaplanabilmesi için ihale dokümanında hem sabit katsayıların hem de endekslerin belirlenmiş olmasının zorunlu olduğu, ihale dokümanında katsayılar ile endekslerden herhangi birine yer verilmemesi halinde ise, fiyat farkı hesabında temel endeks ve güncel endeks olarak ÜFE Genel sütunundaki sayının esas alınması gerektiği iddia edilmektedir.

İşe ait İdari Şartnamenin "Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin hususlar" başlıklı 45'inci maddesinde;

"45.3.1. Fiyat farkı hesaplanacaktır. 31 Ağustos 2013 Tarih ve 28751 Sayılı Resmi Gazetede Yürürlüğe Giren 2013/5217 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Hükümlerine Göre Fiyat Farkı Ödenecek Olup Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar İhale Dokümanlarına Eklenmiştir.

Fiyat Farkı Hesabında Kullanılacak Katsayılar Aşağıdaki Şekilde Tespit Edilmiştir;

$a=0,20$; $b_1=0,05$; $b_2=0,04$; $b_3=0,39$; $b_4=0,02$; $b_5=0,01$; $c=0,29$." düzenlemesi bulunmakta olup, sözleşmede de aynı hükümlere yer verilmiştir.

İdari şartname ve sözleşmede sabit katsayılar (ağırlık oranları) belirlenmesine rağmen endeksler için herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

İdare tarafından sorgu konusu ile aynı içerikteki farklı bir ihale ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkanlığına görüş verilmesi talebiyle başvurulmuş olup, Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı'nın 03.12.2020 tarihli 2020/208 sayılı görüşünde;

“Fiyat farkı hesaplamasında, yeni düzenlemede atıf yapılan Yİ-ÜFE ana veya alt sektöre ait endekslerin mi, yoksa ÜFE-Genel sütunundaki endeksin mi alınması gerektiği konusunda Kamu İhale Kurumundan görüş istenilmesine Kurulumuzca karar verilmiş olup, alınan cevabi yazıda görüş talep edilen konuya ilişkin olarak 25.11.2020 tarihli ve 2020/DK.D-380 sayılı Kurul kararı ile “İhale dokümanında yapım işinde kullanılan girdilere uygun sabit katsayıların belirlendiği ancak endekslerin belirlenmediği durumlarda fiyat farkı hesabının, niteliği belirli olan malzeme/makine girdilerine ilişkin Yİ-ÜFE ana sektöre ait endeksler kullanılarak hesaplanması gerektiğine” dair karar verildiği bildirilmiştir. Bu karar dikkate alındığında bahse konu işe ait sözleşmenin “Fiyat farkı ödenmesi ve hesaplanması şartları” 14. maddesinde, alt endekslerin belirtilmesine yönelik bir düzenlemeye gidilmediğinden, söz konusu işte fiyat farklarının, niteliği belirli olan malzeme/makine girdilerine ilişkin Yİ-ÜFE ana sektöre ait endeksler kullanılarak hesaplanması gerektiği görüşüne, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 112. Maddesinin 1. Fıkrası (ç) Bendine istinaden 03/12/2020 tarihinde yapılan toplantıda katılanların oy birliği ile varılmıştır.”

denilmektedir.

Yüksek Fen Kurulunun yukarıda yer verilen kararında belirtildiği gibi, Kamu İhale Kurulu'nun 25.11.2010 tarihli ve 2020/DK.D-380 sayılı Kurul Kararı ile ihale dokümanında yapım işine ait sabit katsayıların belirlendiği ancak endekslerin belirlenmediği durumlarda fiyat farkı hesabının, niteliği belirli olan malzeme/makine girdilerine ilişkin Yİ-

ÜFE ana sektöre ait endeksler kullanılarak hesaplanması gerektiğine karar verildiğinden sorguda kamu zararı olduğu iddia edilen ...TL ile ilgili ilişilecek husus bulunmadığına,

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 55'inci maddesi uyarınca işbu ilamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.